

WPISUJE UCZEŃ

UZUPEŁNIA ZESPÓŁ NADZORUJĄCY

KOD UCZNIKA

--	--	--

DATA URODZENIA UCZNIKA

--	--	--	--	--	--	--

dzień miesiąc rok

miejsce
na naklejkę
z kodem

dysleksja

EGZAMIN W TRZECIEJ KLASIE GIMNAZJUM Z ZAKRESU PRZEDMIOTÓW HUMANISTYCZNYCH

LUTY 2005

Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy zestaw egzaminacyjny zawiera 15 stron.
Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś nauczycielowi.
2. Na tej stronie i na karcie odpowiedzi wpisz swój kod i datę urodzenia.
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem z czarnym tuszem/atramentem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach od 1. do 20. są podane cztery odpowiedzi: A, B, C, D.
Odpowiada im następujący układ kratek na karcie odpowiedzi:

A	B	C	D
---	---	---	---

Wybierz tylko jedną odpowiedź i zamaluj kratkę z odpowiadającą jej literą - np. gdy wybrałeś odpowiedź "A":

■	B	C	D
---	---	---	---

6. Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeżeli się pomylisz,
błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz inną odpowiedź.

⊙■	B	C	■
----	---	---	---

7. Rozwiązania zadań od 21. do 32. zapisz czytelnie i starannie w wyznaczonych miejscach. Pomyłki przekreślaj.
8. Redagując odpowiedzi do zadań, możesz wykorzystać miejsca opatrzone napisem *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

Powodzenia!

GH-A1

Oblicza miłości

Zadania od 1. do 4. rozwiąż na podstawie reprodukcji obrazu.

Obraz

Frans Hals, *Młoda para w ogrodzie*, [w:] *Leksykon malarstwa od A do Z*, Warszawa 1992.

Zadanie 1. (0-1)

Tytuł sugeruje, że tematem obrazu jest miłość

- A. braterska.
- B. siostrzana.
- C. małżeńska.
- D. macierzyńska.

Zadanie 2. (0-1)

Frans Hals ukazał uczucia między młodą parą dzięki

- A. mimice twarzy oraz gestom postaci.
- B. odchyleniu głów kobiety i mężczyzny.
- C. fakturze i kolorystyce ubrań przedstawionych osób.
- D. usytuowaniu kobiety i mężczyzny na pierwszym planie.

Zadanie 3. (0-1)

Sposób przedstawienia kobiety i mężczyzny uwydatnia, że w ich związku panuje

- A. nuda.
- B. niechęć.
- C. harmonia.
- D. obojętność.

Zadanie 4. (0-1)

Frans Hals, malując postaci i budowę, nadał im przede wszystkim charakter

- A. realistyczny.
- B. fantastyczny.
- C. mitologiczny.
- D. symboliczny.

Zadania od 5. do 8. rozwiąż na podstawie tekstu I.**Tekst I****Dziewczyna**

Tu niegdyś w wiosny poranki
Najpiękniejsza z tego sioła,
Zosia, pasając baranki,
Skacze i śpiewa wesoła.
La la la la.

Oleś za gołąbków parę
Chciał raz pocałować w usta;
Lecz i prośbę, i ofiarę
Wyśmiała dziewczyna pusta.
La la la la.

Józio dał wstążkę pasterce,
Antoś oddał swoje serce;
Lecz i z Józia i z Antosia
Śmieje się pierzchliwa Zosia.
La la la la.

Tak, Zosią byłam, dziewczyną z tej wioski,
Imię moje u was głośne,
Że chociaż piękna, nie chciałam zamęścia
I dziewiętnastą przeigrawszy wiosnę,
Umarłam, nie znając troski
Ani prawdziwego szczęścia.
Żyłam na świecie; lecz, ach! nie dla świata!
Myśl moja, nazbyt skrzydlata,
Nigdy na ziemskiej nie spoczęła błoni.

Za lekkim zefirkiem goni,
Za muszką, za kraśnym wiankiem,
Za motylkiem, za barankiem;
Ale nigdy za kochankiem...

Guślarz

Czego potrzebujesz, duszeczko,
Żeby się dostać do nieba? ...

Dziewczyna

Nic mnie, nic mnie nie potrzeba!
Niechaj podbiegną młodzieńce,
Niech mię pochwyć za ręce,
Niechaj przyciągną do ziemi,
Niech poigram chwilkę z niemi...

Chór

Bo słuchajmy i zważmy u siebie,
Że według bożego rozkazu:
Kto nie dotknął ziemi ni razu,
Ten nigdy nie może być w niebie.

Adam Mickiewicz, *Dziady cz. II*, Warszawa 1981.

Zadanie 5. (0-1)

Tekst I jest fragmentem utworu

- A. epickiego.
- B. lirycznego.
- C. dramatycznego.
- D. publicystycznego.

Zadanie 6. (0-1)

W prezentowanym fragmencie utworu występują przedstawiciele

- A. szlachty.
- B. chłopstwa.
- C. mieszczaństwa.
- D. duchowieństwa.

Zadanie 7. (0-1)

Wykrzyknienie *ach!* w wypowiedzi: *Żyłam na świecie; lecz, ach! nie dla świata podkreśla, że Zosia*

- A. żałuje swego postępowania.
- B. ocenia pozytywnie swoje zachowanie.
- C. akcentuje swoją wyższość nad światem.
- D. wyraża pogardę wobec ziemskich wartości.

Zadanie 8. (0-1)

Duch Zosi snuje się po ziemi, ponieważ dziewczyna za życia

- A. była obojętna wobec świata i ludzi.
- B. wykorzystwała w pełni to, co niósł jej los.
- C. odwzajemniała uczucia otaczających ją ludzi.
- D. interesowała się nadmiernie sprawami innych.

Zadania od 9. do 14. rozwiąż na podstawie tekstu II.

Tekst II

Wszystko jest zawsze cudowne, ale nigdy nie w taki sposób, jak kiedy byliśmy mali. Wtedy życie uderzało prosto o nasze serce.

A cóż dopiero - kiedy drzewa zaczynały się w niezrozumiały sposób odziewać puchem wiosennej zieloności. Najpierw były takie same jak przez wszystkie miesiące zimy. Toczyły się i biły czarną wicią po niebie. Aż wtem, pamiętasz, zaczynały się szamotać w istnym tańcu. To namiętny wiatr południowy pisał się po ich ubogiej nagości. Nic jeszcze nie było z wiosny, oprócz zacieku wody na rudej łące. A na drugi dzień gałęzie drzew mieniły się; srebro, złoto i krew zdawały się płynąć w ich gibkim wnętrzu. [...]

Ale już wszystko się stało. Nie wiadomo kiedy, bez nas przebudziła się wiosna. Oto pręt iwy, cały w łebkach futerka jedwabnego w dotknięciu i już na wierzchu zieloną wiąteczką liści ustrojony.

Nad zielonym rowem krzaki ciernia stoją w białym, cieniuchnym batyście.

Nad mokrą ścieżką w sadzie, za rzędem białych kamieni, twarde, kolczaste gałązki okryły się ząbkami małego liścia.

I tak spiesznie rośnie to wszystko.

Już wprędce brunatna droga wjazdu i trawniki całe były w gwiazdach żółtego kwiatu i wszędzie ścieżki sadu leżały pod zachwycającym skrzydłem zieleni.

Ach, ty cudowna alejo, gniecionym jedwabiem gorzko pachnącej majowej zieleni odgradzona od stawu... Biegaliśmy po tobie, wrzeszcząc - a opierałaś się o sam szlak nieba.

Nie zdążyliśmy się, jak to mówią, obejrzeć, gdy drzewa stawały w kwiatkach. Pośród świerków, na trawniku czeremchy bez pamięci perfumowały powietrze zapachem migdałowym, uderzającym do głowy.

Patrzac i nie patrzac, płonęliśmy beużyteczną, nieokrzesaną uciechą w cieniu tych drzew rozwijających się na wiosnę. Ale z zachwyty umieliśmy się tylko tarzać po trawie, rwać młode różgi wierzby i świstać nimi w powietrzu. Umieiliśmy tylko obejmować nogami i rękami te cudne pnie i piąć się po nich na sam szczyt i tam, w pachnącym szumie młodych liści, otwierać usta, gdy nadchodziła chmura, i pić majowy deszcz.

Na podstawie: Maria Dąbrowska, *Drzewa na wiosnę*, [w:] Tegoż, *Uśmiech dzieciństwa*, Warszawa 1979.

Zadanie 9. (0-1)

Z wypowiedzi narratora wynika, że w dzieciństwie zachwyty i miłość do przyrody okazywał poprzez

- A. radość i wesołą zabawę na łonie natury.
- B. troskę o otaczającą zielen i szacunek dla natury.
- C. snucie refleksji na temat związku człowieka z naturą.
- D. wyrażanie podziwu słowami, mówienie o pięknie natury.

Zadanie 10. (0-1)

Wyrażenie *bez pamięci* w zdaniu: *Pośród świerków, na trawniku czeremchy bez pamięci perfumowały powietrze zapachem migdałowym, uderzającym do głowy* znaczy

- A. stale i z umiarem.
- B. krótko i z umiarem.
- C. bezustannie i nadmiernie.
- D. krótkotrwale i nadmiernie.

Zadanie 11. (0-1)

Określenie: *cały w lebkach futerka jedwabnego* odwołuje się do zmysłu

- A. węchu.
- B. słuchu.
- C. smaku.
- D. dotyku.

Zadanie 12. (0-1)

Autorka podziw dla piękna przyrody wyraża apostrofą:

- A. *Ale z zachwytu umieliśmy się tylko tarzać po trawie, rwać młode różgi wierzby i świstać nimi w powietrzu.*
- B. *A coś dopiero – kiedy drzewa zaczynały się w niezrozumiały sposób odziewać puchem wiosennej zieloności.*
- C. *Ach, ty cudowna alejo, gniecionym jedwabiem gorzko pachnącej majowej zieleni odgradzona od stawu.*
- D. *A na drugi dzień gałęzie drzew mieniły się; srebro, złoto i krew zdawały się płynąć w ich gibkim wnętrzu.*

Zadanie 13. (0-1)

W opisie drzew dominuje

- A. obiektywizm i zwięzłość.
- B. dosłowność i rzeczowość.
- C. subiektywizm i ekspresja.
- D. wzniosłość i schematyczność.

Zadanie 14. (0-1)

Ostatni akapit tekstu II jest

- A. surową krytyką wczesnego dzieciństwa.
- B. precyzyjnym opisem dziecięcych rozważań.
- C. naukową refleksją na temat związku człowieka z naturą.
- D. subtelnym osądem dziecięcego sposobu wyrażania uczuć.

Zadania od 15. do 20. rozwiąż na podstawie tekstu III.

Tekst III

Przede wszystkim jest prawdą, że na dnie patriotyzmu leży uczucie, uczucie gorącej miłości do swego kraju i społeczeństwa. Dopóki siedzimy w domu, uczucie to drzemie; ale gdy znajdziemy się na obczyźnie, przez dłuższy czas – *głód ojczyzny* budzi się z ogromną siłą, staje się bolesną tęsknotą, której nie ułagodzą najpiękniejsze obce krajobrazy, najwyszukańsze rozrywki pomiędzy nie swoimi ludźmi.

Pomijając źródło tego przywiązania, zaznaczam, że ono istnieje w sercach zarówno ludzi ubogich, jak i bogatych, zarówno oświeconych, jak i ciemnych.

Miłość ojczyzny jest więc najmocniejszym i najgłębszym czynnikiem patriotyzmu, ale nie jedynym. Ta sama *zagranica*, która budzi w nas tęsknotę do kraju, ona sama w duszach szlachetniejszych wywołuje wyższy stopień patriotyzmu, mianowicie: zrozumienie i krytykę naszego własnego kraju. Przypatrując się biegowi codziennego życia wśród ludów bardziej ucywilizowanych, spostrzegamy mnóstwo rzeczy i zjawisk lepszych aniżeli u nas.

Domy są ładniejsze, mieszkania i ludzie czystszy, przechodnie grzeczniejsi, zwierzęta lepiej utrzymane, obyczaje łagodniejsze i wytworniejsze. Kto zaś umie i ma sposobność głębiej spojrzeć, przekona się, że za granicą kipi bez porównania więcej pracy, oświaty, solidarności, że piękna, wynalazków, bezpieczeństwa i sprawiedliwości jest tam daleko więcej aniżeli u nas.

W pierwszej chwili odkrycia te napełniają nas goryczą. Płacemy już nie tylko z tęsknoty za oddalonym krajem, lecz i sami nad sobą, że urodziliśmy się w barbarzyńskim otoczeniu, ale gdy nareszcie powrócimy do ojczystych progów, gdy żal przygaśnie, wówczas miejsce nostalgii poczynają zajmować wspomnienia tych pięknych i szczęśliwych krajów, które podziwialiśmy, zaczyna budzić się subtelna tęsknota za nimi i nareszcie chęć, ażeby wszystkie te piękne, mądre i dostojne rzeczy, jakie widzieliśmy gdzie indziej, przeschepić na grunt nasz własny!

I otóż poznaliśmy trzy stopnie patriotyzmu: najniższy objawia się w uczuciu, następny w umyśle, najwyższy w działaniu. Kochać ojczyznę to nie wszystko: potrzeba ją nie tylko kochać, lecz nadto znać i rozumieć; ale i to nie wszystko, gdyż kochając ją i rozumiejąc ją, trzeba coś jeszcze dla niej robić, ulepszać ją... Innymi słowy: ojczyznę ogarniać należy nie tylko uczuciem, lecz umysłem i wolą, czyli całą duszą, wszystkimi jej władzami.

Na podstawie: Bolesław Prus, *Co to jest patriotyzm?*, *Tygodnik Ilustrowany*, nr 17, 29 IV 1905.

Zadanie 15. (0-1)

Posiadanie i uświadomienie przez człowieka uczucia miłości do ojczyzny zależy od jego

- A. systemu wartości.
- B. pozycji społecznej.
- C. stanu majątkowego.
- D. poziomu wykształcenia.

Zadanie 16. (0-1)

Miłość do ojczyzny odczuwa się w mniejszym stopniu, kiedy

- A. zwiedza się cudowne, egzotyczne krajobrazy.
- B. przebywa się w ukochanych, rodzinnych stronach.
- C. obserwuje się bezpośrednio dorobek innych narodów.
- D. wyjeżdża się na dłuższy czas poza granice swego kraju.

Zadanie 17. (0-1)

Patriotyzm w najdojrzałej formie przejawia się wówczas, gdy

- A. czuje się miłość do ojczyzny.
- B. rozumie się potrzeby swojego kraju.
- C. dostrzega się wady i zalety rodaków.
- D. działa się na rzecz rozwoju ojczyzny.

Zadanie 18. (0-1)

Po powrocie z zagranicy potrzebę zmian w ojczyźnie bezpośrednio poprzedza doznawanie uczucia

- A. żalu.
- B. tęsknoty.
- C. nostalgii.
- D. rozgoryczenia.

Zadanie 19. (0-1)

Zwrot: przeszczepić na grunt nasz własny w kontekście akapitu, w którym występuje, znaczy

- A. uodpornić się na obce wpływy.
- B. naśladować bezkrytycznie obce wzory.
- C. dostrzegać piękno dorobku innych narodów.
- D. przenieść zdobycze cywilizacyjne innych krajów do ojczyzny.

Zadanie 20. (0-1)

Bolesław Prus nagromadził przymiotniki w stopniu wyższym i najwyższym, aby

- A. uczynić styl artykułu mniej perswazyjnym i obrazowym.
- B. uwypuklić swój dystans i obojętność wobec prezentowanego problemu.
- C. ułatwić czytelnikowi rozpoznanie uznawanej przez niego hierarchii wartości.
- D. uświadomić czytelnikom ogromne możliwości słowotwórcze języka polskiego.

Zadania od 21. do 25. rozwiąż na podstawie tekstu IV.

Tekst IV

Uparcie i skrycie
Och życie Kocham cię Kocham cię
Kocham cię nad życie
W każdą pogodę
Potrafią dostrzec oczy moje młode
Niebezpieczną twą urodę

Kocham cię życie
Poznawać pragnę cię pragnę cię
Pragnę cię w zachwycie

Choć barwy ściemniasz
Wierzę w światełko które rozprasza mrok

Wierzę w niezmiennosc
Nadziei nadziei
W światełko na mierzei
Co drogę wskaże we mgle
Nie zdradzi mnie
Nie opuści mnie

A ja szepcę skrycie
Och życie kocham cię kocham cię
Kocham cię nad życie
Choć barwy ściemniasz
Choć tej wędrówki mi nie uprzyjemniasz
Choć się marnie odwzajemniasz

Kocham cię życie
Kiedy sen kończy się kończy się
Kończy się o świecie
A ja się rzucam
Z nadzieją nową na budzący się dzień

Chcę spotkać w tym dniu
Człowieka co czuje jak ja
Chcę mu powierzyć mu
Powierzyć mu
Powierzyć mu swój niepokój
Chcę w jego wzroku
Dojrzeć to światełko które sprawi
Że on powie jak ja – jak ja

Uparcie i skrycie
Och życie kocham cię kocham cię
Kocham cię nad życie
Jem jabłko winne
I myślę ech ty życie łez mych winne
Nie zamienię cię na inne

Kocham cię życie
Poznawać pragnę cię pragnę cię
Pragnę cię w zachwycie
I spotkać człowieka
Który tak życie kocha
I tak jak ja
Nadzieję ma

Edyta Gepert, *Kocham cię życie*, [w:] Tegoż, *Pamiętnik czyli Kocham cię życie*, 1998.

Zadanie 21. (0-1)

Wypisz trzy cytaty będące zarzutami bohatera lirycznego wobec życia.

1.....

2.....

3.....

Zadanie 22. (0-1)

Wymień co najmniej dwie cechy, jakie powinien mieć człowiek, którego bohater liryczny pragnie spotkać na swojej drodze życia.

.....

.....

Zadanie 23. (0-1)

Wypisz z tekstu metaforyczne określenie nadziei.

.....

Zadanie 24. (0-1)

Napisz, w jakim celu autor tekstu często powtarza te same wyrazy i zwroty.

.....

.....

Zadanie 25. (0-1)

Nazwij trzy wartości, którymi kieruje się w swoim życiu bohater liryczny.

.....

Zadanie 26. (0-1)

Poniżej podane wypowiedzenie przekształć na zdanie z orzeczeniem czasownikowym.

Narcyzm to bezkrytyczne umiłowanie siebie, zwłaszcza zachwywanie się sobą.

.....

.....

Zadanie 27. (0-1)

Podaj argument uzasadniający tezę: *Prometeusz jest bohaterem mitologicznym, który kochał ludzi.*

.....

.....

Zadanie 28. (0-1)

Wyjaśnij, dlaczego konfederacja targowicka jest przykładem zwycięstwa miłości własnej nad miłością do narodu i państwa.

.....

.....

.....

Zadanie 29. (0-1)

Dokończ zdanie.

Miłość do języka ojczystego człowiek okazuje między innymi poprzez

.....

Zadanie 30. (0-1)

Uzupełnij tabelkę, wpisując pochodzenie związku wyrazowego.

Związek wyrazowy	Znaczenie	Pochodzenie związku wyrazowego. Wpisz
<i>Ale z ciebie Romeo</i>	ktoś kochliwy	tytuł utworu literackiego.
<i>Ugodzony strzałą Amora</i>	zakochany	nazwę opowieści o bogach i bohaterach.
<i>Dama mego serca</i>	ukochana	typ kultury stworzonej przez warstwę społeczną. <i>kultura</i>

Zadanie 31. (0-4)

Napisz kilka zdań do pamiętnika na temat: *Kocham kino!* Podaj dwa powody, dla których jesteś wielbicielem (wielbicielką) tej formy sztuki.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 32. (0-16)

Napisz charakterystykę postaci literackiej lub wybitnej postaci historycznej, która w swoim życiu kierowała się miłością.

Pamiętaj, że Twoja praca nie powinna być krótsza niż połowa wyznaczonego miejsca.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

